

Editorial

No als estatus, avancem cap a la Independència

El Secretariat Nacional de l'MDT es va pronunciar el dia 3 de maig passat a favor del vot «NO» al referèndum que es celebrarà a la Catalunya estricta el 18 de juny vinent. Les raons per al nostre rebuig han estat prou exposades en nombrosos escrits. Recordem tan sols el que escrivíem a *La Veu* núm. 71 sobre els mínims fonamentals que un text d'aquesta mena hauria de complir perquè pogués tenir una funció positiva en el procés de construcció nacional catalana: reconeixement del Dret d'Autodeterminació, sobirania econòmica i competències suficients en diferents àmbits (llengua, immigració, infraestructures de comunicació, indústries culturals, organització de l'esport, polítiques socials etc.), de manera que es pogués posar fi a l'escanyament i l'ofegament social, lingüístic i cultural de la nació catalana.

Sota aquests mínims hem considerat i considerem totes les versions de l'Estatut de la Catalunya estricta (tant el del any 79, com el del 30 de setembre passat, com el que ara ens proposen a votació) clarament insuficients per a resoldre els problemes col·lectius que tenim avui pendents.

Aquest rebuig indefugible als textos estatutaris vigents o possibles, arreu dels Països Catalans, ens porta a deduir de manera conseqüent que allò que hi ha en el fons del debat entorn del referèndum del 18 de juny no és la posició davant un text o un altre, tots igualment insatisfactoris, sinó el rebuig a tota una política que ens ha portat fins a la situació actual. L'experiència del debat entorn de l'Estatut ha estat altament allçonadora i cal que sigui considerada de manera global, sense reduir-la a la simple i freda lectura comparativa d'una lletra impresa.

Els ensenyaments principals del debat entorn dels nostres drets col·lectius

Vistos globalment, els debats entorn dels Estatuts d'Autonomia (tant en el cas del País Valencià com en el del Principat) ens han mostrat el següent:

-Que l'Estat espanyol és irreformable. L'Espanya federal (predicada per un sector del PSOE) és una gran enganyifa que no és possible per raons estructurals, per raons que són de fons, perquè respon als interessos de les classes dominants que regeixen els principis ideològics centralistes i centralitzadors de la política i de l'administració de l'Estat espanyol.

-Tant els atacs anticatalans del PP i de sectors del PSOE, d'orientació «negacionista»; com les enganyifes del sector menys agressiu del PSOE, d'orientació «assimilacionista» no són altra cosa que les dues cares d'una mateixa moneda: la incapacitat dels poders de l'Estat per a reformar Espanya i la confirmació de la voluntat de continuació de la política espoliadora i depredadora per la qual es manté la monarquia parlamentària espanyola.

-Que aquest sistema polític (la monarquia parlamentària espanyola) és talment pervers que podem tenir la certesa que, a partir de la seva estructura, no trobarem mai la nostra llibertat col·lectiva. Les promeses de Zapatero, els atacs històrics de tot el ventall hispànic contra el procés estatutari i les retallades enèrgicament aplaudides finalment, han estat una exhibició descarada de la voluntat de mantenir la nació catalana totalment subjugada sota aquest sistema polític de la monarquia parlamentària espanyola.

-Que els partits parlamentaris que han participat en aquest procés han mostrat la seva incapacitat per a defensar els interessos populars i concretament el PSC.-PSOE i CIU (és a dir, el bloc «sociocomergent») han traït de manera escandalosa els interessos de les classes populars catalanes i han pactat a la baixa acords orientats a la laminació dels nostres drets col·lectius.

És la constatació d'aquests factors negatius del règim polític vigent, el que va moure les mobilitzacions del mes de febrer passat i el que hi

ha actualment també darrere les actituds de rebuig en el referèndum de l'Estatut.

És amb aquesta clau que considerem que cal que sigui afrontada la consulta del referèndum. Amb relació a aquesta posició analitzarem les posicions que ha pres el sobiranisme i l'independentisme al llarg del procés de debat entorn dels Estatuts d'Autonomia.

Mancances del sobiranisme

L'altre gran conjunt de lliçons que ens ha aportat tot aquest temps de debats afecta el conjunt de forces sobiranistes i independentistes de manera important i diferent, segons els casos.

El conjunt de l'Esquerra Independentista ha apostat pel vot negatiu, una posició que, segons el nostre parer, té la virtut de visualitzar una unitat d'acció. Això no obstant, creiem que el debat sobre aquesta qüestió ha estat escàs i apressat tant per raons externes (una conjuntura vertiginosament canviant) i internes (la manca d'instàncies unitàries de debat polític).

També el conjunt del sobiranisme s'ha decantat pel NO, però no ens podem estar d'alertar d'algunes mancances i perills. D'una banda, hi ha les tendències electoralistes d'alguns sectors, per als quals tota l'acció política en aquesta conjuntura s'ha de centrar bàsicament a aconseguir un bon resultat en el referèndum, sense reflexionar en cap perspectiva de futur més enllà del dia 18. Aquesta manca, que també afecta en menor mesura algun sector de l'Esquerra Independentista, es deu que la majoria d'aquests sectors sobiranistes estan encara sota l'influx ideològic d'ER (Esquerra Republicana) i que, malgrat que alguns s'hi poden mostrar més o menys crítics, són incapços de concebre una alternativa política a la pràctica autonomista d'aquest partit.

D'altra banda, hi ha el cas d'ER (i també de determinades patums més o menys mediàtiques),

que no s'han desempallegat d'un objectiu tan clarament autonomista com la reivindicació de l'Estatut del 30 de setembre.

Caldrà, doncs, que els sectors més conscients i polititzats del l'Esquerra Independentista s'esforcin per mostrar la necessitat d'anar més enllà de l'autonomisme i de l'electoralisme.

Avançar cap a la Independència

La qüestió fonamental és, doncs, rebutjar amb energia no sols els Estatuts com a formes de submissió, sinó també «tota la vella política» que els ha propiciat fins avui. És important que en el rebuig manifestat en el referèndum s'hi compregui

també el rebuig al que va associat al procés estatutari, que sigui un vot de càstig per al sistema polític parlamentari-monàrquic espanyol i per al règim polític socioconvergent que ha dominat fins avui al nostre país; i que es pugui estendre la consciència que per a aconseguir la defensa de la nació catalana, cal anar més enllà de la integració passiva al sistema polític espanyol.

Els debats, mobilitzacions i posicionaments entorn de l'Estatut han de comportar al mateix temps la negació de les submissió i manipulacions del passat i han d'obrir la porta a un futur més lliure.

Però per a avançar cal que l'esquerra independentista sigui conscient de les seves

mancances i avanci des del punt de vista polític i organitzatiu. Tal com estem recordant de manera repetida, cal emprendre d'una vegada la tasca de construcció de l'organització política de masses de l'Esquerra Independentista, és a dir, la Unitat Popular. La continuació en l'estat de desorganització i dispersió actual no farà més que acrixer les divisions i la ineficàcia de l'acció política de l'esquerra independentista. Sense una Unitat Popular organitzada, el moviment popular per l'autodeterminació que s'està desenvolupant en aquests moments acabarà a mercè de diferents formes de sobiranisme sense nord que poden portar al desànim o a la integració en els canals parlamentaris sense sortida.

Analitzar la realitat, superar el subjectivisme

Els ideòlegs del capitalisme, de tota mena, s'han esforçat al llarg de les darreres dècades, a desprestigiar el marxisme, el qual han volgut identificar amb els règims burocràtics de l'Europa oriental que van entrar en crisi a la fi del segle XX.

Les argumentacions no han estat en general gaire afinades, ja que a part d'aquesta identificació matussera, que ha acabat ficant al mateix sac el comunisme i el feixisme, s'ha volgut presentar el marxisme com una mena de religió, desviant així aquest instrument de pensament de la seva funció essencial que és analítica i crítica davant la realitat social.

Aquesta manipulació grollera és una de les misèries del sistema econòmic i polític que patim, i no ens hauria de sorprendre la persistència d'aquest esforç per a disminuir la influència del pensament materialista dialèctic que ha anat estant substituït per diferents menes de consideracions acientífiques més o menys tenyides de prejudicis subjectius.

No és altra cosa que la manca d'un pensament social, el que fa que:

- Es valorin les posicions polítiques a partir de factors de tipus personal i individualista. La manca d'elements d'anàlisi social dialèctica fa que es valorin més els líders polítics pel seu caràcter individual que per les posicions ideològiques o polítiques que representen. La política resta, així, presonera de la dinàmica mediàtica. També fa que es prenguin posicions polítiques per impulsos subjectius com passa en alguns sectors en els debats entorn del referèndum de l'Estatut del Principat.

- Es negui qualsevol perspectiva de canvi social o polític, a causa del manteniment de prejudicis d'immutabilitat. La manca d'anàlisi social objectiva

porta a pensar que les coses no poden canviar, que hi ha realitats socials immutables, que «cap canvi no és possible». Per exemple «mai no podem escapar de la dominació espanyola»,¹ «mai no es podrà superar el sistema capitalista», etc. L'anàlisi social dialèctica ens ensenya que les realitats socials (malgrat les aparences i els desigs dels conservadors de tot mena) no són fenòmens estàtics i que totes les realitats són susceptibles de canvi si té lloc una acumulació de forces socials que treballin de manera persistent per a fer-lo realitat.

- Es desviï l'atenció davant el fet de l'existència d'institucions antidemocràtiques, com la monarquia. La manca d'una anàlisi social seriosa permet l'ocultació. El fet que els temes quotidians de discussió siguin sovint banalitats fa que institucions amb una funció política central contra els canvis (com ho és la monarquia com a estructura de restricció de la democràcia a l'Estat espanyol) siguin bandejades de la discussió i acceptades socialment com un bé necessari i irrefutable.

A nivell intern dels moviments polítics, com en el cas de l'Esquerra Independentista, el subjectivisme és nefast. La inexistència d'una anàlisi social o política suficient comporta també deformacions en la pràctica política de cada dia. Podem recordar, com a exemples, dos errors de caire subjectivista apareguts durant el debat entorn de la posició a prendre davant el nou projecte d'Estatut d'Autonomia de la Catalunya estricta. Primer exemple: el comportament d'alguna gent, la qual per tal d'estendre la seva posició sobre quin havia de ser el tipus de vot que havia d'adoptar el moviment va evitar qualsevol mena de debat i van

basar la seva actuació en maquinacions prepolítiques, fetes fora de les estructures organitzatives en les quals estaven enquadrades. El subjectivisme evita el debat orgànic i confon la pràctica política amb la simple confabulació. Segon exemple: l'agitacionisme, tendència que fa abordar, d'altra banda, a alguns sectors la mobilització del referèndum des d'un enfocament simplement electoralista, és a dir, sense reflexionar en cap perspectiva de futur més enllà de la data del referèndum. La preocupació per les necessitats organitzatives i programàtiques acostuma a ser absent en aquells sectors del moviment inspirats pel subjectivisme.

Cal, doncs, que reforcem el raonament polític i social i rebutgem tota mena d'enganys i d'ofuscacions subjectivistes de la nostra pràctica política i social col·lectiva. Només així podrem superar les mancances actuals del moviment independentista.

Anna Castellarnau

NOTES

¹ En aquest sentit immobilitat es podria interpretar l'article de Vicenç Villatoro a l'*Avui* (14.05.06) «Dues estratègies» on, a part de mostrar que no entén res del concepte de *contradicció* del marxisme (arriba a dir que el que es pretén des del marxisme és impedir cap millora social per a poder accentuar al malestar), fa un apologia descarada de l'immobilisme del sistema polític, per mitjà de presentar els partidaris del «sí» en el referèndum de l'Estatut com a aquells sectors que sense voler destruir res «aprofiten les oportunitats».

Perspectives de la lluita per l'alliberament de gènere

A la darrera IX Assemblea Nacional de l'MDT es va aprovar la creació de l'Assemblea de Dones de l'organització. Aquesta proposta sorgeix després de nombrosos intents de les dones independentistes per a organitzar-nos i coordinar-nos fora de la nostra organització amb altres dones, ja sigui en l'àmbit de l'EI o en moviments socials. No cal dir que excepte alguna experiència nova i incipient, tots aquests intents han estat frustrats moltes vegades per divergències que no tenen res a veure amb les de la lluita feminista.

Tant des del punt de vista ideològic com organitzatiu, creiem també imprescindible des de la creació d'una Assemblea de Dones dels Països Catalans, capaç d'analitzar la nostra situació des de la perspectiva nacional i donar eines per combatre la nostra condició d'opressió, explotació i dominació.

Des de l'MDT, entenem que l'actual sistema capitalista sosté les relacions de poder dins un sistema ideològic que alimenta, el patriarcat, raó per la qual hem d'entendre el feminisme com a una lluita revolucionària.

Existeix l'eterna discussió sobre si en el fet de definir-nos d'esquerres, socialistes en el nostre cas, i revolucionaris i revolucionàries va implícita la lluita per la igualtat de gènere. Segons l'anterior definició de feminisme, aquest implícit podria ser cert, però constatem una manca de consciència greu cap a la problemàtica de les dones que impedeix que aquest plantejament es dugui a la pràctica. Altrament, com expliquem que sempre s'hagi deixat en segon terme aquesta qüestió posant-la al nivell de qualsevol altra lluita sectorial?

Un repàs històric

En el marc de l'Estat espanyol, és només durant la II República espanyola que des de l'esquerra sembla que hi ha un mínim de consciència i es legisla per la igualtat (parcial). Així s'aprova la llei del divorci, la de l'avortament (res a veure amb l'actualitat), per primer cop a l'Estat espanyol les dones aconseguixen el dret de vot i fins i tot alguna ocupa alts càrrecs polítics. Però aquest reconeixement és efímer i en molt poc temps no només se'ls anul·len aquests drets, sinó que es retrocedeix al punt de partida (totes les lluites de l'esquerra de fet).

No és fins al postfranquisme, entre la fi dels anys 70 i els 80, que de nou al Principat es reactiva novament el moviment feminista des dels postulats de l'esquerra. La capacitat de resposta i de mobilització li dona un gran ressò. A banda de la

negació dels drets fonamentals recollits a la carta dels drets humans, com ara ser respectada com a persona pensant de forma autònoma respecte al vincle masculí, es lluita contra la institució familiar, les agressions contra la dona. El dret a l'avortament lliure i gratuït era el gran cavall de batalla, però també la discriminació a la feina per diferents raons (econòmica, càrrecs de responsabilitat, assetjament psíquic i físic), la repartició de les tasques domèstiques i la lluita contra el sexisme i l'androcentrisme impulsant la presència de les dones en tots els àmbits del discurs dominant.

La lluita feminista en la actualitat

És cert que el moviment de fa 20 anys va impulsar tota una sèrie de canvis que el poder i les institucions van saber adoptar en època de «democràcia», la qual cosa els va servir per legitimar el model establert i aturar la transformació (social) per la qual es lluitava.

Ara bé, d'aleshores ençà fins ara hi ha un buit evident: la discriminació actual és difícil de combatre ja que és més subtil, l'anomenat «sostre de vidre», i requereix, per tant, un gran esforç de desenmascarament i conscienciació. Vivim en una igualtat formal, socialment acceptada. La constitució i la legislació espanyola diuen que hi ha igualtat, per la qual cosa desenmascarar el conformisme i la hipocresia a l'entorn d'aquest tema fa que canviï el plantejament de la lluita.

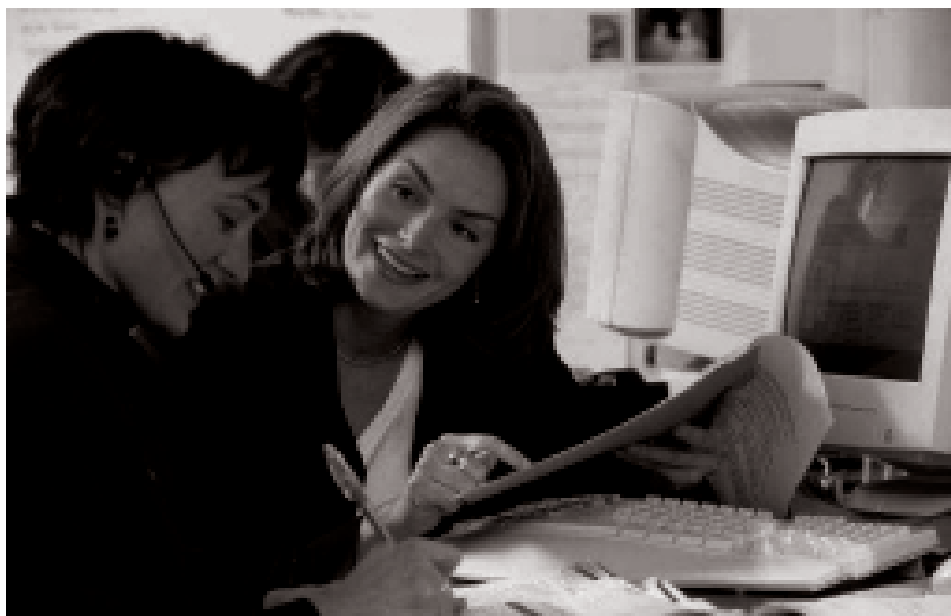
És per això que des de fa anys sembla que el moviment feminista estigui orfe de total línia política (discurs polític) i cada acció es tracta com una resposta aïllada a una «discriminació»/ agressió aïllada i, per tant, es viu en una situació de confusió. Així, actualment no hi ha una coordinació entre els diferents col·lectius (col·lectius de barri, associacions de veïns, etc.) que tenen plantejaments diversos i que duen a terme lluites disperses i dispersades.

Hi ha qui creu que el que s'està provocant és un trencament generacional. Per contra, nosaltres volem insistir que el problema fonamental és la manca d'una teoria política i una pràctica feminista prou definida (a banda, d'«honoroses» excepcions, com són algunes autores que ens l'apunten), amb una línia amb què puguem treballar i que ens dugui cap a l'alliberament.

Les reivindicacions de les antigues feministes del postfranquisme han estat assumides pel poder i les institucions amb l'única finalitat de legitimar-se. Es tracta de petites «quotes» i no s'aborda la problemàtica específica de la dona ni es qüestiona l'ordre establert. A tot estirar, ho fan com a resposta de l'anomenat estat de dret (planificació general de l'Estat).

Els tres eixos estratègics

Com dèiem anteriorment, com que el sistema capitalista se sosté en les relacions de poder, l'MDT inclou com un dels seus eixos estratègics l'alliberament de gènere.

La dona continua discriminada dins el món laboral.

Com deiem més amunt, l'Esquerra Independentista no pot partir del pressupòsit que pel fet de definir-nos d'esquerres (socialistes) i revolucionaris i revolucionàries va implícita la lluita per l'alliberament de gènere, ja que està comprovat que hi ha una manca de consciència força estesa sobre aquesta qüestió dins el moviment.

Per això, qualsevol revolucionari/a no ha de dubtar a autoanomenar-se feminista. No es podia esperar més en equiparar la independència, el socialisme i l'alliberament de gènere, ja que creiem que aquesta última lluita és d'un caire veritablement revolucionari i rupturista, igual que les altres i indestruïble l'una de l'altra. Totes les desigualtats, i molt especialment les de gènere (en les treballadores recauen en superior grau les conseqüències del sistema capitalista pel fet de ser dones), alimenten el sistema de producció capitalista. Per tant, de la mateixa manera que entenem la lluita de classes com una lluita de masses, hem d'entendre-hi també la feminista.

Teoria i línia política pròpia

Som dones catalanes i hem de treballar per l'alliberament col·lectiu i individual d'acord amb la situació econòmica, política, cultural i social del nostre poble ja que l'opressió varia segons la cultura, condició social i d'altres factors que ens determinen com a col·lectivitat diferenciada de la resta. Si partim de qualsevol altre marc, l'anàlisi de la nostra situació serà errònia i ens incapacitarà per arribar al nostre alliberament.

Creiem que el feminisme, juntament amb

l'independentisme i la lluita per a l'alliberament de classe, ha de construir un discurs propi al voltant de la problemàtica de la dona treballadora catalana. Per això considerem que hauria de crear-se un àmbit de debat sobre aquest tema dins (però també fora) l'Esquerra Independentista. El debat dins aquest àmbit serviria per articular propostes de treball i de línia política. Un altre aspecte clau és la representació política dins l'Esquerra Independentista.

S'haurien de crear taules de discussió en tots els àmbits que ens afecten: cos i salut, planificació familiar i avortament, treball (discriminació de gènere, salarial, horaris), educació, violència patriarcal, psicologia de la dona (potser també de l'home)/relacions afectives, política feminista o per la igualtat, teories feministes... Si se sap analitzar la nova realitat, es podran trobar, crear, noves teories feministes i una política per la igualtat assumida pel conjunt del moviment.

Es podria crear una xarxa feminista dels PPCC com a pas previ a l'organització de dones dels Països Catalans, que hauria de tenir els objectius següents:

1. Autoorganització: Les dones hem d'aconseguir mecanismes i eines per a l'organització, hem de ser capaces de dotar-nos d'un discurs propi per a l'alliberament, sense el llast de l'androcentrisme imperant, de treballar una tàctica des de la dona i la situació actual del poble català, per respondre als atacs que patim les dones treballadores catalanes com a col·lectiu i

individualment i per avançar cap a l'alliberament en una societat lliures de tota mena d'opressió i desigualtats, l'única d'altra banda en què es pot produir alliberament com a dones. En definitiva tenir veu pròpia, ser el motor i saber conduir aquesta lluita en la realitat canviant del nostre poble.

2. Transversalitat: Hem d'aconseguir introduir i conscienciar en tots els àmbits, sectorials i organitzacions de l'Esquerra Independentista el discurs de gènere, fent entendre que sense fer-nos nostra la lluita feminista no hi ha transformació possible, sinó que es perpetuen les desigualtats (classe, socials, gènere) i s'oblida en el nou projecte de país la problemàtica específica del 50 per cent de la població dels PPCC.

3. L'organització feminista dels PPCC, amb el conjunt de l'EI, ha de ser capaç d'elaborar un diagnòstic de la situació que viu la dona catalana i cap a on va, determinant-ne la naturalesa, l'origen i l'evolució. Ha de ser també l'eina de relació amb la resta d'organitzacions feministes internacionals capaç de crear un marc de relacions feminista des de i cap als PPCC.

4. Moviment de masses: Les dones som els col·lectiu més gran i més precari dels que pateixen les conseqüències del sistema capitalista. Hem de saber arribar a les dones treballadores catalanes per poder transformar la triple opressió en què vivim.

Assemblea de Dones de l'MDT

Pais Basc: obrir les portes de la presó

«Podríem dir que mentre que les reivindicacions estatutistes plantegen com reordenar les cel·les de la presó de pobles que és l'Estat espanyol, la reivindicació actual de l'esquerra abertzale planteja com obrir la porta de la presó perquè el Poble Basc en pugui sortir, i també les nacions que ho desitgin». Així expressen Joseba Álvarez i Iñaki Gil de San Vicente¹ la relació entre el procés polític que es viu a Euskal Herria i els que es desenvolupen en altres nacions sotmeses a l'Estat espanyol, com és el cas dels Països Catalans.

Al nostre país, però, els processos estatutis no s'han plantejat en cap moment la qüestió fonamental: la sobirania, el dret a decidir sense interferències. Aquesta constatació sobre la diferència entre la situació política a Euskal Herria

i als Països Catalans no ens ha de servir per al plany, sinó per a l'estímul. Els moviments polítics que succeeixen allà tenen repercussió aquí, i viceversa. Fins i tot ho deixà clar un dirigent del PSC en dir que un número elevat de vots negatius a l'Estatut de Catalunya estricta podria arribar a dificultar el procés de pau al País Basc². També són molts els qui entenen les retallades a l'Estatut del Principat com la torna que el PSOE ha lliurat a la dreta per la negociació amb ETA.

Però l'efecte també pot ser invers, i els avenços cap a la sobirania del poble basc poden servir perquè el poble català també maduri el seu procés. Conscients que el principal element diferenciador entre ambdues situacions polítiques és l'existència d'una Esquerra Independentista més organitzada

i amb més força que la catalana, ens podem aturar a veure com ha actuat i com actuarà aquest agent polític.

Les eines de l'Esquerra Independentista basca

Almenys hi ha dos aspectes que convé tenir en compte quan ens fixem en l'esquerra abertzale des de l'independentisme català. El primer, la seva capacitat mobilitzadora i la seva organització, que la converteixen en un actor polític ineludible a Euskal Herria. Al llarg de la seva història, l'Estat i els seus aliats han intentat destruir-la, perquè entenien que que així desapareixia el conflicte polític. Ni la campanya més extrema que engegà la dreta espanyola amb el suport incondicional del PSOE

en els darrers anys amb la psicosi il·legalitzadora ho aconseguí, així que s'ha demostrat la fortalesa de l'independentisme basc. La segona característica és la seva capacitat d'anàlisi i d'adaptació política, que li han permès de mantenir viva una proposta revolucionària en els moments més difícils per a l'esquerra europea. Comencem per aquesta segona.

El model de negociació que va proposar l'esquerra abertzale en el document d'Anoeta fixa una mesa per a la desmilitarització del conflicte i els aspectes que se'n deriven (presos, exiliats i víctimes de les dues bandes) i una altra per a establir un nou marc polític per al conjunt d'Euskal Herria. L'esquerra abertzale defensa que aquesta darrera taula negociadora no ha d'entrar en el camí sense sortida d'una reforma estatutària, sinó que s'ha de partir exclusivament del dret de decidir del poble basc. El dret de decidir (és a dir, l'autodeterminació) i la participació d'agents de tota Euskal Herria (la territorialitat) són les bases que es proposen i que haurien de ser acceptades per a superar veritablement el conflicte polític. Les raons dels contraris a aquesta proposta no se sostenen si de debò creiem el que ens han dit sobre allò que tot es pot defensar, en democràcia. A quin demòcrata pot molestar que els bascos i basques s'asseguin per decidir el seu futur?

Hi ha una evolució en els plantejaments tàctics de l'independentisme basc, tant el polític com el militar, que ens condueixen a la proposta de les dues taules i a l'actual a treva. ETA va anar canviant els seus plantejaments polítics també al llarg dels anys, i d'una guerra d'alliberament de tipus anticolonial, en la qual la intenció era acabar expulsant militarment les forces d'ocupació, passà a l'exigència del reconeixement de l'Alternativa KAS. I, d'aquí, a l'Alternativa Democràtica de 1995, que ETA basava en la construcció d'un nou marc polític entre tots els agents bascos i el respecte a aquesta decisió. D'aquesta proposta se'n derivaren primer l'acord de Lizarrar i, després, el document d'Anoeta.

L'expressió política de l'independentisme, l'esquerra abertzale, també ha evolucionat al llarg del temps. Podem sentir, per exemple, com Otegi reconeix que la defensa de la territorialitat no sempre s'ha expressat bé i que es pot haver interpretat malament a Navarra. La reclamació de la totalitat del país és un punt fonamental de la lluita que ha mantingut l'independentisme basc, però no sempre s'ha plantejat igual. De fa uns deu anys ençà es van començar a bastir una sèrie d'infraestructures nacionals (la més destacada de les quals és l'assemblea de regidors, l'Udalbiltza) que han de ser la base de l'abast complet dels projectes polítics. Ara es constata que hi ha diferents «realitats socio-polítiques» que convé tenir en compte i així, per exemple, l'esquerra abertzale pot donar suport a algun tipus d'institucionalització

dels tres territoris bascos a l'Estat francès com a primer pas per al redreçament.

Alguns d'aquests plantejaments i propostes poden costar d'entendre fora d'Euskal Herria per part d'aquells que s'han mirat la lluita del poble basc més acríticament. Es pot fer difícil entendre, per exemple, com un PSOE que fou responsable de la guerra bruta ara sigui considerat pels independentistes com un agent polític amb el qual cal cercar complicitats.

L'esquerra abertzale continua mantenint l'horitzó d'una República Basca independent, socialista i reuskaldunitzada, però ha ordenat els seus objectius entre els de curt, mitjà i llarg termini. Ara s'obre un primer període en el qual el bàsic és que els Estats espanyol i francès es comprometin a respectar la decisió del poble basc. Paral·lelament, el programa de l'independentisme, amb aquells

negociador. S'ha de mantenir l'equilibri entre negociació política i mobilització social perquè és al carrer on l'independentisme demostra millor la força dels seus arguments. L'unionisme espanyol pot tenir força en les classes dominants, en mitjans de comunicació o en els aparells de l'Estat, però els seus arguments són molt poc convincents per a la majoria del poble basc.

I, pel que fa a l'organització, el sobiranisme basc compta amb unes infraestructures que garanteixen la solidesa dels passos que es fan cap a la sobirania. Aquí juga un paper rellevant el Fòrum de Debat Nacional (Nazio Eztabaida Gunea), pensat perquè diferents sectors polítics i de la societat civil expressin com volen que sigui l'Euskal Herria de demà.

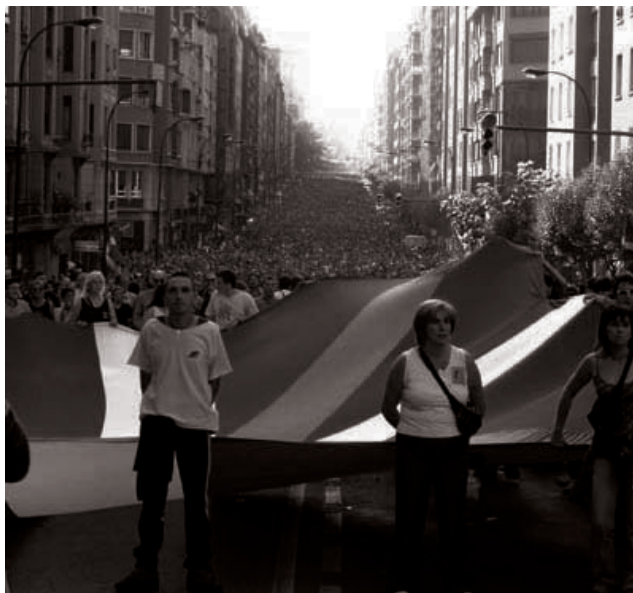
Vents a favor i en contra

El principal obstacle a la sobirania basca pot ser l'aparició d'una via falsa. Aquesta podria consistir en una reforma estatutària que comptés amb el suport del PNB i el PSOE. D'una banda, l'Estat té més marge per a fer concessions que en el cas català. Els drets històrics lligats a la foralitat i reconeguts per la Constitució espanyola ja han permès que durant aquests més de vint-i-cinc anys hi hagués un règim fiscal específic per a la Comunitat Autònoma Basca i per a Navarra, per posar un exemple. I això es podria fer extensiu a altres àmbits.

De l'altra banda, també depèn de l'equilibri intern al PNB. Fa temps que ja s'hi distingeixen dos sectors: el sobiranista, més lligat a les bases populars del partit i amb figures com Egibar o Arzallus al capdavant; i el sector autonomista (que l'independentisme anomena «michelins»), més vinculat a la burgesia

basca i del qual n'és una viva expressió el secretari general, Imaz. Aquests són els que, per exemple, no volgueren que el PNB participés en l'acte de reivindicació dels drets cívics i polítics que es va fer en protesta per la prohibició del congrés de Batasuna, el passat mes de gener. Una entesa entre PSOE i PNB, a més de comptar amb precedents històrics, també és l'equivalent del pacte Mas-Zapatero que va intentar de tancar el plet català.

Per impedir aquesta via falsa cal comptar amb un pol nítidament sobiranista i ben organitzat. Podria ser el que ha anat treballant al voltant del Fòrum de Debat Nacional. Hi podrien participar diversos actors a més, evidentment, de Batasuna. En primer lloc, els escindits d'Aralar, la maniobra dels quals va resultar molt dolorosa per a l'independentisme però les noves circumstàncies poden facilitar-ne la reincorporació. En un segon lloc, també l'independentisme reformista d'Eusko Alkartasuna, que ha participat en el Fòrum, podria trencar el lligam permanent al PNB i afegir-s'hi. Una hipotètica coalició electoral amb aquest

Manifestació de Batasuna a Bilbao.

tres pilars, ha d'anar guanyant suport entre les classes treballadores, que són les principals interessades. Això ho facilita la situació de treva, però encara hi ha molta feina a fer fins a que l'opció esdevingui majoritària.

Aquest primer estadi en què cal reconèixer el dret del poble basc a la lliure determinació no sabem quan culminarà. El que és segur és que continuaran havent-hi convocatòries electorals, que més aviat poden suposar entrebancs al clima de complicitat que necessita la creació d'unes noves regles de joc. Sense saber la forma que prendrà (Batasuna continua il·legalitzada), l'esquerra abertzale continuarà sent una opció política forta i, com diu Otegi en el seu llibre-entrevista, es pot mantenir a l'oposició o pot formar part de governs.

La primera característica que destacàvem, però, de l'independentisme basc, era la seva capacitat mobilitzadora i la seva organització. Després de la treva ja hi ha hagut mobilitzacions ciutadanes, com la del passat 1 d'abril, i tot fa pensar que aquesta dinàmica es mantindrà quan s'obri el procés

protagonistes podria esdevenir majoritària a bona part d'Euskal Herria. En tercer lloc, hi podrien ser els sindicats ELA i LAB, força implantats arreu d'Euskal Herria.

Euskal Herria des dels Països Catalans

Des d'aquí cal que seguim l'evolució del procés polític basc i que l'Esquerra Independentista

compleixi una de les tasques que ha fet l'esquerra abertzale en els darrers anys: dinamitzar i encapçalar un moviment plural que encarrili els Països Catalans cap a la ruptura amb els Estats espanyol i francès, aglutinant els diferents sectors sobiranistes que, d'un temps ençà, estan demostrant una vitalitat extraordinària.

Albert Botran

NOTES

¹ «24 tesis sobre la situació a Euskal Herria», a www.defensadelaterra.org

² S'ha d'aprofitar per afegir que aquesta advertència és prou cínica. Deixa entendre que la única solució que el PSOE entén per als pobles basc i català no té res a veure amb el diàleg i el respecte a la decisió dels pobles, sinó que significa acceptar allò que el govern de Madrid proposa i prou.

Algunes lliçons dels i les estudiants de l'Esquerra Independentista

En el futur, els i les historiadores del nostre país hauran de tenir en compte la data assenyalada de l'1 de maig de 2006, perquè a Sueca, capital de la Ribera Baixa, es constituïa el Sindicat d'Estudiants dels Països Catalans, que significava la unificació dels dos sindicats d'estudiants de l'Esquerra Independentista, Alternativa Estel i Coordinadora d'Estudiants dels Països Catalans.

A ningú no pot escapar que d'ençà que es va saber que s'encetava un procés de confluència entre ambdós sindicats, es van despertar moltes expectatives en el si mateix de l'Esquerra Independentista i en el seu entorn més proper. I això és ben normal si atenem a les reiterades demandes d'unitat que està fent el conjunt de la militància de l'esquerra independentista, allò que podem anomenar el «poble militant». En el marc del Rebrot '05, en un acte on participaven les organitzacions estratègiques de l'EI, es va poder sentir la reclamació que es produís aquest procés d'unitat en el conjunt del moviment. Aquestes reclamacions d'unitat tornaven a fer-se sentir mesos després, en arribar l'11 de setembre, quan es feia efectiu el malaurat tancament del portal d'internet Llibertat.com, que deixava l'EI sense un punt d'informació i discussió propi.

Certament, els i les estudiants de l'EI han demostrat un alt grau de maduresa al llarg de tot el procés, el grau de maduresa que mereix i reclama el nostre país del conjunt de l'Esquerra Independentista perquè els reptes als quals ens hem d'enfrontar com a poble fan imprescindible la unitat política.

El procés de confluència estudiantil

La confluència entre l'Alternativa Estel i Coordinadora d'Estudiants dels Països Catalans

ha tingut unes característiques especials que cal analitzar perquè podria ser un model vàlid que es podria estendre a d'altres àmbits de lluita.

D'entrada, cal dir que per arribar-hi ha calgut un procés llarg, que va començar de manera oficial farà més de 18 mesos. Tot i això, el conjunt del moviment ha pogut observar com d'ençà d'uns anys cap aquí s'havia generalitzat l'actuació conjunta, tant en la preparació d'activitats nacionals -les Trobades d'Estudiants dels Països Catalans- com, en alguns centres universitaris, una activitat regular més coordinada, com ara la intervenció en processos electorals, l'organització de debats i campanyes concretes...

Ara bé, no podem perdre de vista que ha estat un procés molt profund que ha tingut en el debat un dels seus instruments fonamentals. Durant més d'un any, s'han abordat diverses qüestions per tal de redactar unes ponències de consens entre les persones d'ambdues organitzacions estudiantils que s'havien d'encarregar d'aquesta tasca.

És a dir, ha estat un procés que sense descuidar el treball pràctic conjunt en els nuclis on es coincidía, ha prioritzat el debat al voltant d'allò que *havia de ser i havia de fer* el nou sindicat. Aquest procés de debat ha intentat de ser el més assembleari i horitzontal possible, tot culminant en l'Assemblea Nacional Constituent on s'havien de debatre les ponències presentades.

El Sindicat d'Estudiants dels Països Catalans

D'aquest procés de confluència caldria destacar el fet que en surt reforçada la lluita per la independència, el socialisme i l'alliberament de gènere, atès que la definició ideològica del Sindicat

d'Estudiants dels Països Catalans clarifica el panorama polític en l'àmbit estudiantil i centra l'atenció en tasques estratègiques com ara la lluita feminista amb la comissió de dones i la construcció nacional amb la voluntat d'arribar a tots els centres de secundària dels Països Catalans, tot bastint el marc educatiu nacional.

Però, a més, la nova organització estudiantil es referma en la voluntat que cal aprofundir en l'elaboració d'un discurs respecte al model d'ensenyament per tal de dotar de contingut la reivindicació d'una educació pública, popular, catalana, antipatriarcal i de qualitat que, des de la perspectiva dels i les estudiants, els Països Catalans necessiten.

Podem afirmar, doncs, que d'aquest procés de confluència s'ha aconseguit, si més no en la teoria, una síntesi superadora de les dues realitats sindicals prèvies, la qual cosa reforçarà la lluita estudiantil i, també, de retruc, l'Esquerra Independentista en el seu conjunt.

Per acabar, seria bo de destacar un altre element que demostra la maduresa dels i les estudiants. En un moment històric, en què la ideologia dominant (la ideologia burgesa), amb la contribució de les teories postmodernistes i postestructuralistes, ha semblat una ideologia antipartit i antisindicat entre les classes populars, el fet que la nova organització s'anomeni Sindicat d'Estudiants dels Països Catalans té una rellevància estratègica, ja que els moviments transformadors i rupturistes, diguem-ne revolucionaris, contribueixen d'aquesta manera a combatre ideològicament, també, el discurs de l'enemic. També en això els i les estudiants han donat una lliçó.

Anna Montseny i Gómez

Reforma laboral: perdre un llençol a cada bugada

El passat 9 de maig els sindicats CCOO i UGT, les patronals CEOE i CEPYME i el govern espanyol van signar la cinquena reforma laboral de l'Estat espanyol, que ha estat venuda mediàticament com un conjunt de mesures per suposadament combatre la temporalitat i, per tant, la precarietat. Deixant de banda aquesta retòrica, convé veure quin n'ha estat el procés de gestació i l'abast real de les mesures, així com la direcció cap on apunta aquesta nova reforma.

Després de les eleccions al parlament europeu de juny del 2004, el 8 de juliol, el president del Govern espanyol va signar amb la CEOE, la CEPYME, UGT i CCOO al Saló de Columnes del Palau de la Moncloa -escenari d'anteriors pactes socials-, una declaració política conjunta de nou fulls com a obertura del procés negociador per a la reforma laboral.

Aquest Pacte comprèn més aspectes que el signat al mateix lloc i pels mateixos actors l'octubre de 1977 als anomenats Pactes de La Moncloa.

S'han debatut tretze temes o problemes que ells han detectat:

1) Temporalitat: aprofundir en l'Acord de 1997, perseguint flexibilitat per a les empreses i seguretat per als treballadors i vigilant l'ús injustificat de la contractació temporal.

2) Promoció d'ocupació del jovent, les dones, els discapacitats i els i les treballadores d'edat avançada.

3) Immigrants: futur Reglament de la Llei d'Estrangeria.

4) Formació.

5) Reforma de l'INEM: en coordinació amb les Comunitats Autònomes. No sols per a prestacions sinó per a polítiques actives de recerca d'ocupació.

6) Millora de les dotacions a la inspecció de treball.

7) En política industrial, potenciar inversions tecnològiques i el compliment del protocol de Kyoto

8) Salari Mínim Interprofessional.

9) Participació dels treballadors: anàlisi del paper sindical en les reestructuracions i l'augment de productivitat.

10) Accidents laborals: polítiques actives de detecció i eliminació de les seves causes.

11) Negociació col·lectiva: Estudiar formes per a adaptar-les a les necessitats d'empreses i sectors, així com per a millorar la productivitat.

12) Reforçament del paper dels agents socials.

Cuevas, Gutiérrez i Méndez hipotequen el nostre futur laboral.

13) Pensions: Afirmació de la contributivitat en el marc del Pacte de Toledo, millorant la correspondència entre aportacions i prestacions. Potenciació de pensions complementàries mitjançant els fons privats de pensions.

Després de diverses propostes i contrapropostes entre el govern espanyol i la patronal, aquesta va presentar el 25 d'octubre de 2005, un document de 44 fulls en què proposava:

1) Un nou contracte indefinit, de caràcter general, amb una indemnització per acomiadament improcedent de 33 dies de salari per any treballat, amb un màxim de 24 mensualitats.

2) Passar a fixos els contractes eventuais successius, contractes i subcontractes, a condició que la indemnització per acomiadament siga de 8 dies el primer any treballat, 10 dies el segon any, 12 dies per al tercer any i 13,5 dies per al quart, a partir del qual, la indemnització seria de 33 dies, com en el contracte indefinit expressat anteriorment.

3) Rebuig de qualsevol responsabilitat subsidiària de l'empresa principal respecte a les subcontractades.

4) Reducció en tres punts de la cotització empresarial a la Seguretat Social.

5) Millora de la contractació a temps parcial a canvi d'una major flexibilitat en el temps de treball.

6) Supressió de l'autorització administrativa en els acomiadaments col·lectius.

7) Revisió de les causes d'acomiadament objectiu.

8) Que el jutjat no intervinga en la valoració d'aquest tipus d'acomiadaments.

9) Ampliació de l'àmbit d'actuació de les empreses de treball temporal.

Finalment, després d'uns quants mesos d'estira-i-arronsa s'arriba al pacte del 9 de maig, en què si bé és cert que CCOO i UGT no han cedit a totes les demandes de la patronal, continuen amb una pràctica «sindical» funesta, en què

es perd un llençol a cada bugada, de manera que cada reforma laboral que obté el seu vist-i-plau afebleix des del punt de vista legal el conjunt de la classe treballadora i, alhora, a causa precisament d'aquesta feblesa, esdevé la base per a un atac posterior als seus drets cada vegada més minsos. Vegem-ne les línies mestres:

a) Excepte el contracte d'inserció, es mantenen totes les modalitats de contractació temporal i, per tant, es renuncia a incidir en un model de relacions laborals el resultat més visible del qual és la precarietat.

b) La reforma preveu que els i les treballador(e)s que durant 30 mesos hagin encadenat dos o més contractes temporals en els darrers 24 mesos per al mateix lloc de

treball amb la mateixa empresa passaran a fixos. Aquest ha estat el gran «argument» de CCOO i UGT per signar-la, raó per la qual convé que ens hi detinguem. D'entrada, cal dir que aquesta mesura estén el contracte de foment per l'ocupació (amb indemnització de 33 dies per any treballat) als contractes temporals que passin a fixos. En el fons, implicarà una pèrdua de drets d'una part dels i les treballador(e)s amb contractes indefinits i, correlativament, un abaratiment del seu acomiadament, un dels objectius fonamentals de la patronal. En segon lloc, cal veure-la com una passa més en un procés continu que ha reduït la capacitat de resposta del treball davant el capital, ja que, per molt que afecti només una part de la força de treball, qualsevol mesura que en precaritzï un segment té una incidència negativa en el conjunt de la classe treballadora. En tercer lloc, tampoc no cal excloure la possibilitat que més endavant es pretengui universalitzar aquest acomiadament més barat a totes les modalitats de contractació indefinida, argüint fins i tot el seu èxit més o menys parcial. Finalment, cal no oblidar que la patronal manté la capacitat d'evitar aquesta normativa ja sia acomiadant el o la treballador(a) temporal abans que es compleixin els 24 mesos, ja sia alterant el lloc de treball del o la treballador(a).

c) Augmenta el finançament públic dels empresaris, la qual cosa implica continuar amb la transferència de les rendes del treball al capital, ja que quatre cinques parts dels fons públics provenen de les primeres. Així, per exemple, a més de les bonificacions ja existents, els empresaris que converteixin els seus contractes temporals en indefinits de foment de l'ocupació rebran una subvenció de 800 euros per contracte i anys durant tres anys.

d) Es redueixen les cotitzacions empresarials a la desocupació i les aportacions (del 0,4% al 0,2%) al Fons de Garantia Salarial (FOGASA).

e) No s'aborda a fons la problemàtica de la subcontractació, una de les fonts fonamentals de temporalitat i precarietat (especialment sinistralitat). D'aquesta manera, per la seva opacitat i la manca de control públic, la subcontractació continuarà sent un dels mitjans amb què les empreses eludeixen les seves obligacions amb els i les treballador(e)s.

Comptat i debatut, més enllà de l'enrenou mediàtic i d'una fraseologia («competitivitat», «flexibilitat», «foment de l'ocupació», etc.) que amaga interessos exclusivament patronals, cal que la classe treballadora tinguem en compte que les reformes laborals van ajustant les lleis a una realitat prèvia, d'una part del mercat de treball, construïda mitjançant la coacció empresarial i la renúncia sindical.

La desregulació legal de la reforma té com a objectiu generalitzar la desregularització, que ja pateixen milers i milers de treballadores i treballadors, al conjunt de la classe. La desregulació «de fet» significa l'incompliment empresarial de les normes, garanties, lleis, convenis i reglaments fins ara existents. Eixa és la realitat que afecta ja no sols els i les afectades per l'economia submergida, sinó que de mica en mica va afectant directament sectors sencers de l'economia i indirectament el conjunt de la classe treballadora.

Els sindicats CCOO i UGT assumeixen la necessitat de la reforma emparats en la necessitat de la modernització. Aquesta «modernització» sindical consisteix en la incorporació dels principis del capitalisme imperialista a la pròpia base ideològica dels sindicats i, per extensió, de les dones i els

homes treballadors. L'assimilació de les raons de l'enemic és la clau de la transformació dels sindicats, que un dia van ser de classe, en sindicats grocs. Aquesta transformació és la causa fonamental de la disgregació i la indefensió dels treballadors i treballadores.

Per tot això, és urgent dotar-nos d'una estratègia tant per a barrar-li el pas a aquesta reforma com per, alhora, acumular forces per iniciar una ofensiva en defensa dels interessos de la classe treballadora:

-La reforma no és només un problema dels i les sindicalistes. Si bé la lluita ha d'estar encapçalada per moviment sindical, totes les organitzacions socials i polítiques populars i d'esquerra haurien de fer seu el rebuig a la reforma i posar les seves estructures al servei de les mobilitzacions que es convoquen.

-Tot i que la reforma té abast d'Estat espanyol i s'insereix en els grans eixos de la política de la Unió Europea i que, per tant, cal coordinar-se també en aquests àmbits, cal que el primer nivell de coordinació es done a nivell nacional, als Països Catalans, perquè les lluites nacionals i socials han de complementar-se, tenint en compte que qui es beneficia de la reforma ens explota socialment i ens espolia nacionalment.

- Hem de fer bo allò que és en la lluita on creix la consciència i es reforça l'organització. Els i les militants sindicalistes hem de posar-nos com a objectiu no només la lluita contra la reforma, sinó que, a més, sent conscients de la feblesa i dispersió sindical que patim en aquests moments, la lluita ha de ser útil en l'estratègia de cara a la construcció d'un gran sindicat nacional i classe.

Toni Infante

Ha escrit en aquest número: Anna Castellarnau, Assemblea de Dones de l'MDT, Albert Botran, Anna Montseny i Gómez i Toni Infante.

La Veu del Moviment de Defensa de la Terra es fa responsable de l'opinió de tots els articles signats.

Composició: P. J. Sala

